

NICOLETA CIACHIR

coordonator

CONFLUENȚE ROMÂNNO-SLAVE DE-A LUNGUL TIMPULUI

LYUBEN KARAVELOV REGIONAL LIBRARY
RUSE, 2017

© Editura Lyuben Karavelov Regional Library
www.libruse.bg

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a Bulgariei

Confluente româno-slave de-a lungul timpului / coord.:

Nicoleta Ciachir - Ruse : Editura Lyuben Karavelov Regional Library, 2017
ISBN 978-619-7404-00-5

I. Ciachir, Nicoleta (coord.)

CUPRINS

Colaboratori	9
Nicoleta Ciachir Însemnătatea studiilor slave pentru români. 90 de ani de la nașterea istoricului Nicolae Ciachir	13
STUDII.....	19
Nicoleta Ciachir <i>Браила и българският възрожденски театър/Braila and the Bulgarian National Revival Theatre</i>	20
Tanya Kazandzhieva <i>Demonological characters in the Bulgarian and Romanian folk culture – The folk concept of „Dragon”</i>	81
Liliana Trofin <i>Mentalități și psihologii colective în arealul carpato-dunărean</i>	92
Sorin Marcel Colesniuc <i>Cetatea Callatis și slavii</i>	116
Marco Cassioli <i>L'apporto moldavo alla colonizzazione delle steppe russe in una lettera alla Curia romana (1740)</i>	132
Lech Aleksey Suchomlynov <i>Specificul interferenței culturale pe meleagurile bucovinene</i>	141
Dagmar Maria Anoca <i>Slovacii din România</i>	149
Anca Irina Ionescu <i>Scritori clasici cehi despre România</i>	181
Constantin Geambașu <i>Momente importante în receptarea culturii și literaturii polone în România</i>	223
Anna-Maria Atanasova <i>Ivo Andrić în slujba diplomației</i>	231

5

Marilena Felicia Luță <i>Codificarea limbii slovace standard. Un miracol de conjunctură</i>	244
Helena Krasowska <i>Contribuția polonezilor din Bucovina la dezvoltarea relațiilor polono-române.....</i>	260
Iurie Colesnic <i>Un român și lumea slavă</i>	268
Diana Lupu, Daniel Niculae <i>Costache Petrescu – personalitate a comunității românești din Silistra anilor 1870</i>	286
Doina Pungă <i>Doi maeștri polonezi ai litografiei activi în Țara Românească, Hipolit Henryk Napoleon Dembitzky și Witold Rola Piekarski</i>	296
Armand Guță <i>Imaginea Rusiei și a rușilor în viziunea intelectualilor români între 1849 și 1916.....</i>	306
Marius Mitrof <i>Imobilul în care a locuit Pierre de Kartamischew, ultimul consul al Rusiei la Galați</i>	327
Nilghiu Ismail, Serdar Goktas <i>The Black Sea, Crimea, Crimean Tatars refugees and their settlement in Dobruđa</i>	341
Blagovest Niagulov <i>Dobruđa between two myths</i>	361
Marian Harapcea <i>Ideal național - ideal artistic. Independența României în lucrările de artă.....</i>	370
Nicolae Răzvan Mitu <i>România și mișcarea cultural macedo-română în timpul guvernării lui Dimitrie A. Sturdza (1901-1904)</i>	387
Corneliu-Mihail Lungu <i>Surse de arhivă privind situația geopolitică din Balcani în perioada premergătoare izbucnirii Primului Război Mondial</i>	395
Cornel Mărculescu <i>Vizita țarului Rusiei la Constanța (1 iunie 1914) reverberații în presa româno-sârbă</i>	401

6

Grigor Grigorov	
<i>The Poet and the War - the case of Dimcho Debelyanov</i>	410
Serhii Hakman, Vladimir Fisanov	
<i>Aliași pe neașteptate România și Rusta în anii</i>	
<i>Primei Conflagrații Mondiale</i>	415
Alin Spănu	
<i>Organizația comunist-teroristă din Tighina descoperită de</i>	
<i>Serviciul Special de Informații</i>	440
Ion Calafeteanu	
<i>Crans Montana, 1943. Un episod pașnic în vreme de război</i>	449
Constantin Ion	
<i>Aspecte privind relațiile româno-polone în</i>	
<i>perioada regimului comunist</i>	464
Daniel Hrenciuc	
<i>Polonezii din județul Suceava în timpul regimului comunist</i>	480
Miodrag Milin, Andrei Milin	
<i>Deportarea în Bărăgan – problema sârbească</i>	502
Iustina Burci	
<i>Etonotopime actuale care amintesc de relațiile cu</i>	
<i>slavii în Oltenia și Muntenia</i>	532
Petre Găstescu	
<i>Dunărea și zona ei de vărsare în documente istorice și hărți din antichitate și</i>	
<i>până în prezent</i>	547
Serhii Hakman	
<i>Tradițiile regionale ale comunicării interetnice și perspectivele</i>	
<i>depășirii etnostereotipurilor negative în etnoregiunea Bucovina</i>	557
Fedorkova Ivanna Makuh, Iluk Oksana	
<i>The multicultural dialog elaboration in terms of overcoming</i>	
<i>ethnic stereotypes in the border region</i>	577
Blagovest Nikolov	
<i>Natural gas as a weapon in the battle for energy supremacy in the</i>	
<i>"Cold Peace" era</i>	584
ANEXE	594

COLABORATORI

Dagmar Maria ANOCA – conferențiar universitar doctor, Departamentul de Filologie Rusă și Slavă al Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București

Anna-Maria ATANASOVA - șef protocol și interpret la Ambasada Bulgariei la București, master în Istoria și practica relațiilor internaționale, Facultatea de Istorie, Universitatea din București

Iustina BURCI - cercetător științific II, dr., Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Ploșor” din Craiova, Academia Română

Ion CALAFETEANU - prof.univ.dr. Universitatea Valahia din Târgoviște, director științific al Institutului Revoluției Române din 1989

Marco CASSIOLI - doctor în istorie, cercetător asociat la Universitatea Aix Marseille, Franța

Iurie COLESNIC - scriitor, Republica Moldova

Sorin Marcel COLESNIUC - doctor în istorie, cercetător științific, Muzeul de Arheologie „Callatis” din Mangalia, vicepreședinte al Asociației de Balcanistică și Slavistică din România

Ion CONSTANTIN - doctor în istorie, cercetător științific asociat la Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, Academia Română

Vladimir FISANOV – prof.univ.doctor habilitat în istorie, șeful Catedrei de Informație Internațională a Universității Naționale „Iurii Fedkoviici” din Cernăuți, Ucraina

Petre GĂȘTESCU – prof.univ.dr. habilitat, Universitatea Hyperion din București

Constantin GEAMBAȘU - prof. univ.dr., Departamentul de Filologie Rusă și Slavă al Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București

Grigor GRIGOROV– lector universitar doctor, Universitatea „Neofit Rilski” din Blagoevgrad, Bulgaria

Armand GUȚĂ – cercetător științific, Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” al Academiei Române

Serdar GOKTAŞ - doctor în istorie, Institutul de Științe Sociale, Universitatea Tehnică din Trabzon, Turcia

Serhii HAKMAN – doctor docent în istorie, director adjunct – șef secție cercetare științifică al Centrului Regional Cernăuți de Reciclare și Perfecționare a Calificării Funcționarilor Organelor de Stat, de Autoadministrare Locală, a Întreprinderilor, Instituțiilor și Organizațiilor de Stat, Ucraina

Marian HARAPCEA - doctorand în istorie, Universitatea Valahia din Târgoviște

Daniel HRENCIUC - doctor în istorie, profesor la Colegiul Tehnic Rădăuți

Irina IONESCU - prof. univ. dr., Departamentul de Filologie Rusă și Slavă al Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București

Oksana ILUK - lector univ.dr., Colegiul de Istorie, Științe Politice și Studii Internaționale al Universității Naționale „Iurii Fedkoviici” din Cernăuți, Ucraina

Nilghiu ISMAIL – doctor în istorie, lector la Facultatea de Științe Economice și Administrative, Universitatea din Giresun, Turcia

Tanya KAZANDZHIEVA - conferențiar universitar doctor, Universitatea „Sf. Kliment Ohridski” din Sofia, Bulgaria

Helena KRASOWSKA - doctor habilitat, Institutul de Slavistică al Academiei de Științe Polone, Varșovia, Polonia

Corneliu-Mihail LUNGU - prof. univ. dr., Universitatea Hyperion din București, Școala doctorală de la Universitatea din Craiova

Diana LUPU – redactor la revista „Gândirea militară românească”

Marilena LUȚĂ – lector universitar doctor, Departamentul de Filologie Rusă și Slavă al Facultății de Limbi și Literaturi Străine a Universității din București

Ivana MAKUH-FEODORKOVA – conf.univ. dr., Departamentul de Studii Internaționale a Colegiului de Istorie, Științe Politice și Studii Internaționale al Universității Naționale „Iurii Fedkoviici” din Cernăuți, Ucraina

Cornel MĂRCULESCU – doctor în istorie, profesor la Școala Gimnazială „Dora Dalles” Bușani, județul Dâmbovița

Andrei MILIN – doctor în istorie, muzeograf la Muzeul Satului Bănănean din Timișoara

Miodrag MILIN - doctor în istorie, cercetător științific principal la Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”, filiala Timișoara, Academia Română

Marius MITROF - consilier, Direcția Județeană pentru Cultură Galați

Nicolae Răzvan MITU - doctor în istorie, profesor titular, Craiova, secretar general-adjunct al Asociației de Balcanistică și Slavistică din România

Daniel-Silviu NICULAE - doctorand în istorie, Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București

Blagovest NIKOLOV - doctorand la Departamentul de Studii Europene și Relații Internaționale al Universității „Anghel Kănev” din Ruse, Bulgaria

Blagovest NJAGULOV – doctor în istorie, cercetător științific principal, Institutul de Studii Istorice al Academiei Bulgare, Sofia, Bulgaria

Doina PUNGĂ - conferențiar universitar doctor, Universitatea Hyperion din București

Alin SPÂNU - lect.univ.dr. asociat, Facultatea de Istorie, Universitatea din București.

Lech Aleksy SUCHOMLYNOW – prof.dr.habilitat, Institutul de Slavistică al Academiei Polone, Varșovia, Polonia

Liliana TROFIN – conferențiar universitar doctor, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir din București

1. 1775–1918 – Bucovina ca o entitate politico-administrativă în cadrul Imperiului Austro - Ungar.
2. 1918–1940 – perioada interbelică – Bucovina în componența României.
3. 1940–1991 – Bucovina împărțită între România și Uniunea Sovietică.
4. După 1991 – Bucovina nordică în componența Ucrainei independente.

Fiecare dintre aceste perioade a însemnat apartenența regiunii sau a unei părți a acesteia la un anumit sistem social, pe care îl definim ca fiind un sistem de interdependență între oameni, distanțări, ierarhii, acțiuni atât într-o formă organizată cât și neorganizată, indicate în mare măsură de către stat²⁵⁷. Pe de altă parte, sistemul cultural reflectă sistemul social și este strict dependent de acesta²⁵⁸. De acesta se leagă și ideea de 'centru' fie el cultural sau social. Tocmai de aceea imaginea culturală a meleagurilor bucovinene nu este statică.

În prima și în a doua perioadă Bucovina a funcționat ca parte integrală a unui singur organism statal, cu centrul mai întâi la Viena, apoi la București. Atât timp cât a fost în componența Austro-Ungariei, nici una dintre minorități nu a fost reprezentată, așa cum remarcă ziaristul și cercetătorul minorităților naționale ucraineanul de origine georgiană Wachtang Kipiani, nu a existat un „popor titular”, care să reprezinte națiunea dominantă în stat. Foarte probabil atunci, având la bază diferite culturi, a apărut acel regional, dar totodată universal sistem „bucovinean” al comunicării interumane și interculturale.

Lipsa unei linii de demarcație ferme a determinant în mod natural apariția unei culturi multilingvistice și heterogene. Mozaicul sau vecinătatea diverselor culturi²⁵⁹ a dus la apariția unei culturi specifice zonei limitrofe, greu de definit datorită lipsei de înrudire lingvistico-etnică și care a împiedicat formarea unei tipice culturi tranzitorii a zonei de frontieră, dar nici nu poate se poate vorbi doar de o zonă limitrofă de contact. Necesită o analiză aprofundată a contactelor dintre anumite minorități, grupuri etnice și culturale reprezentate în Bucovina. În decursul timpului, pe aceste meleaguri, s-au conturat un anumit tip de societate și

²⁵⁷ Comp. S. Ossowski, O strukturze społecznej, Warszawa 1982, p. 114.

²⁵⁸ L. Dyczewski, Trwałość kultury polskiej [în:] Wartości w kulturze polskiej, Lublin 1993, p. 17.

²⁵⁹ Comp. A. Kłoskowska [în:] Ścisłość kultury i trening we wzajemności, „Kultura i społeczeństwo” 1991, nr. 4, p. 3-5.

SPECIFICUL INTERFERENȚEI CULTURALE PE MELEAGURILE BUCOVINENE

Lech Aleksy SUCHOMLYNOW

Bucovina fascinează și trezește interesul prin peisajele sale naturale. Nu mai puțin demn de admirat este peisajul cultural al acestor meleaguri²⁵⁶. Așa cum sublinia Zbigniew Kowalski, directorul Festivalului Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”, este o regiune multinațională între Carpați și Nistrul de mijloc. Este un ținut istoric, unde timp de generații întregi, a locuit în armonie o comunitate multietnică din componența căreia, alături de români și ucraineni, făceau parte evreii, germanii, polonezii, maghiarii, rușii, armenii, slovacii și țigani. Acest bogat mozaic etnic și cultural s-a transformat în secolul al XIX-lea într-o comunitate etnică unică, denumită „Elveția Orientului” sau „Europa în miniatură”. Prin diversitatea sa a oferit posibilitatea păstrării propriei identități naționale, a necesitat și a cultivat înțelegerea reciprocă și respectul valorilor importante pentru vecini. Trebuie adăugat faptul că Bucovina nu este doar o regiune de coexistență a culturilor, ci în primul rând un spațiu de colaborare și interferență a diferitelor religii, limbi și tradiții.

La drept vorbind, numeroasele cercetări dedicate fenomenului de cunoaștere a regiunii, nu au reușit să ofere un răspuns satisfăcător la întrebarea ce este de fapt Bucovina. În analiza acest ținut carpatic nu apar niciun fel de îndoieli legate de teritoriul său, însă trebuie luat în considerare criteriul timpului, întrucât cronotopul este un aspect important al studiului, care ne oferă posibilitatea de a cerceta Bucovina, chiar și din perspectivă culturală, ca fenomen dinamic, durabil și influențat de schimbările istorico-politice.

²⁵⁶ Lucrare științifică finanțată în cadrul programului Ministerului Științei și Învățământului Superior cu denumirea „Programul Național de Dezvoltare a Științelor Umaniste” pentru anii 2015-2018.

o cultură specifică. Manifestările îndelungate și procesele de interpenetrare, de suprapunere sau alte forme ale contactelor culturale au influențat formarea unui anumit tip de om, cu o conștiință de sine specifică²⁶⁰, „Homo Bucovinensis”.

Acest mozaic etnic complex cu greu poate fi supus procesului de asimilare, de cele mai multe ori este supus convergenței culturale interne. Atunci se creează o subcultură specifică, ba chiar o limbă proprie, care este un conglomerat alcătuit din limbile materne și influențele externe, fapt care poate determina în timp cristalizarea unei identități naționale separate și în consecință a unei conștiințe politice care poate avea tendințe centrifuge, tinzând chiar până la propria statalitate²⁶¹.

Trebuie subliniat faptul că în perioada Habsburgilor Bucovina a devenit o regiune care s-a dezvoltat dinamic, s-au extins industria și orașele, au fost înființate stațiuni balneare și sanatorii. Cu siguranță urbanizarea a determinat crearea unor noi relații interculturale. În condițiile acestui crezuet cultural, contactele între reprezentanții diverselor naționalități deveniseră o necesitate care determina modul și ritmul vieții.

Considerăm că în privința orașelor, a aglomerațiilor sau a centrelor industriale apărute în condiții multiculturale nu se poate aplica termenul de zonă culturală limitrofă, întrucât avem de-a face cu un adevărat crezuet cultural, cu un spațiu caracterizat prin procese intense de adaptare și integrare culturală, un amalgam propriu unde, având în vedere deschiderea sistemului cultural încă necristalizat, interferența culturală și lingvistică accelerează procesele de creare a unei subculturi proprii a regiunii²⁶², în acest caz a celei bucovinene.

În aceste condiții antagonia centru – periferie își pierde sensul relațional datorită abstracității centrului mitic pentru multe naționalități aflate departe peste granițele teritoriului locuit. Crezuetul multicultural și cultura sa devin valori în sine, punct centripet care concentrează asupra sa întreaga energie. Subcultura apărută începe să aibă propria sa preistorie și istorie, eroii proprii, propriile

²⁶⁰ S. Uliasz, O literaturze kresów i pograniczu kultur. Rozprawy i szkice, Rzeszów 2001, p.11.

²⁶¹ M. Koter, Kresy państwowe – geneza i właściwości, [în:] Kresy – pojęcie i rzeczywistość, red. K. Handke, Warszawa 1997, p. 47.

²⁶² L. A. Suchomlynow, Pogranicze czy tygiel kulturowy? Miejsce Polaków na Ukrainie Wschodniej [în:] Rocznik Wschodni nr 11, 2005/2006, p. 114-120.

legende și mituri, propriile simboluri și semne înțelese numai de cei în cauză și neînțelese de cei „străini”. Totodată, omul zonei culturale limitrofe, educat în spirit multicultural²⁶³ a transformat concepția antagonică *al meu – străin în al meu – altul*, având o conotație neutră sau chiar pozitivă, întrucât diferențele nu sunt privite drept un pericol, o amenințare sau o anomalitate, ci ca ceva interesant, excitant, fascinant și important pentru înțelegerea omului și a universului. Antagonismul amintit *al meu – străin* își pierde sensul în orașele Bucovinei, deoarece în condițiile *creuzetului cultural* în fierbere apare un nou concept: *toți de-ai noștri*.

Din păcate zona limitrofă, și cu atât mai mult creuzetul cultural, este un loc unde comunitățile sunt expuse la atenuarea sau chiar la întreruperea continuității propriilor culturi. În mod natural, zonele limitrofe sunt predispuse la posibilitatea de modificare a apartenenței statale, iar consecvența socială a acestor modificări sunt migrațiile și strămutările²⁶⁴.

Faptul că la cumpăna secolelor XIX – XX a existat un grup semnificativ din Bucovina care a emigrat în Statele Unite și în Brazilia, demonstrează teoria mai sus amintită. Este interesant că polonezii, germanii și reprezentanții altor naționalități, cu toate că sunt conștienți că aparțin respectivei comunități culturale, până astăzi se autoîntitulează drept bucovineni, confirmând astfel corectitudinea considerațiilor noastre legate de regionalismul și subcultura spațiului în cauză.

Tradiția regională bucovineană a toleranței, formată în decursul celor aproape 150 de ani în cadrul Austro-Ungariei, a intrat într-o nouă etapă după primul război mondial. Prin tratatul de la *Saint-Germain-en Laye* semnat pe 10 septembrie 1919 a fost recunoscută apartenența Bucovinei la România Mare. Astfel s-a schimbat balanța culturală a acestei regiuni. Acum românii bucovineni au o poziție dominantă în ierarhia socială, determinând modificarea sistemelor relaționale pe plan cultural. Crește importanța limbii și a culturii române.

²⁶³ Termenul a fost utilizat de către J. Nikitorowicz. Comp. J. Nikitorowicz, *Pogranicze. Tożsamość. Edukacja międzykulturowa*, Białystok 1995, p. 44-45.
²⁶⁴ Comp. E. Konończuk, *Literackie świadectwa pamięci na pograniczu kultur* (Erwin Kruk, Ernst Wiechert) /m/ Topika pogranicza w literaturze polskiej i niemieckiej, red. Z. Swiatłowski, S. Uliasz, Rzeszów 1998, p. 21

aruncând o umbră mai ales asupra imaginii idilice a rădăcinilor poloneze ale conaționaliilor noștri din Est. În timpul ultimului recensământ doar 13% dintre polonezi au declarat drept maternă limba polonă, în timp ce în cazul românilor – 92% (datele cuprind teritoriul întregii Ucraine).

Faptele demonstrează că acele grupuri etnice mici și neomogene au fost asimilate, cel puțin lingvistic, în generația imediat următoare care s-a născut deja în noua lume sovietică. Un exemplu concludent este situația din Panca, unde alături de ucraineni trăiesc polonezi și români. În această localitate fenomenul bilingvismului aproape că lipsește cu desăvârșire. Limba de bază este limba populației ucrainene dominante ca număr. Pe de altă parte, în perioada URSS-ului fluxul de emigranți venit în Cernăuți s-a asimilat, adoptând limba rusă.

Actualmente, în perioada transformărilor postcomuniste, deși această regiune rămâne împărțită, situația etnică în ambele părți ale Bucovinei s-a îmbunătățit relativ. Principiile democratice și multiculturale pe care se bazează acum Ucraina și România ne dau speranță că minoritățile care locuiesc în Bucovina vor avea posibilitatea de a se dezvolta și de a renaște și odată cu aceasta va reînvia și atmosfera de demulț a toleranței și a multiculturalismului specific acestor meleaguri.

Chintesența „bucovinismului” se face remarcată cu prilejul nenumăratelor evenimente bucovinene, organizate acum în Polonia, România, Ungaria și Ucraina. Se poate afirma că acestea sunt „întâlniri bucovinene fără granițe” întrucât, în pofida diferențelor de limbă și de cultură, participanții festivalurilor se integrează într-o singură familie bucovineană, unită prin apartenența istorică, tradițiile și cultura patriei mici care este Bucovina și prin ceea ce este contează cel mai mult, adică toleranță, înțelegere, deschidere la influențele din exterior și dorința de a se cunoaște reciproc.

Observând Festivalurile Folclorice Internaționale „Întâlniri Bucovinene”, printre altele în Pila și Jastrowie, am avut impresia că organizatorii evenimentului, în frunte cu Zbigniew Kowalski, pe care l-am amintit deja, doresc să reînvie atmosfera și spiritul cultural din vechea Bucovină multietnică. La Întâlniri participă ansamluri din Polonia, Ucraina, România, Slovacia, Ungaria,

Noua frontieră româno-sovietică trasată în 1940 în urma pactului *Ribbentrop – Molotov*, împarte în mod artificial Bucovina în două, totuși, în interiorul noilor state totalitare, fiecare dintre acestea își păstrează specificul.

Trebuie amintit faptul că în perioada celui de-al doilea război mondial, imaginea multietnică a Bucovinei a avut mult de suferit. Datorită regimului nazist au fost exterminați evreii și romii; polonezii, ucrainenii, ungurii, slovacii au fost supuși represiunilor, populația germană a fost expulzată în regiunile Śląsk și Wielkopole în așa numitul Ținut al Wartei (germ. Reichsgau Wartheland, Warthegau).

A treia etapă a evoluției Bucovinei a fost o perioadă a confruntării tradiției și identității bucovinene cu realitățile istorice. În România nici măcar Nicolae Ceaușescu, de-a lungul multor ani, nu a reușit să-i controleze pe muntii bucovineni²⁶⁵, care de fapt și-au păstrat o autonomie relativ mare. Mozaicul cultural și subcultura creată de-a lungul anilor, un alt sistem de valori și concepția diferită despre lume a locuitorilor din zonă au îngreunat supravegherea lor de către serviciile speciale.

În partea de nord a Bucovinei amintirea multiculturalismului și a specificului acestei zone limitrofe multietnice a permis, în perioada represiunilor staliniste, rezistența unor bastioane ale mentalităților bucovinene, mentalitate care se renaște cu greu mai întâi în cercurile intelectualității, dar și în mediile rurale. A fost o perioadă foarte dificilă pentru locuitorii Bucovinei de nord (sovietice). Pe de o parte această zonă a intrat în componența Ucrainei Sovietice, pe de altă parte s-a practicat o politică de deznaționalizare, al cărei scop principal era implementarea „valorii comunismului constructor”, cu alte cuvinte formarea lui „homo sovieticus”. În aceste împrejurări factorii decisivi de supraviețuire și de perpetuare a identității naționale au fost omogenitatea grupului, nivelul de mobilizare etnică, prezența infrastructurii păstrătoare a conștiinței naționale și distanțarea culturală.

După analizarea recensământului populației din Ucraina în 2011, putem afirma că polonezii ocupă o poziție foarte joasă în statistica ierarhică a limbilor,

²⁶⁵ H. Krasowska, *Górale polscy na Bukowinie Karpackiej. Studium socjolingwistyczne i leksykalne*, Warszawa, 2006.

Germania. Nicio cultură nu e dominantă, ba dimpotrivă, ele interacționează unele cu altele, formând o imagine etno-culturală armonioasă a regiunii.

Dintr-un anume punct de vedere „Întâlnirile Bucovinene” constituie un spațiu de probă pentru valorile reprezentate de către fiecare cultură națională, deoarece în contactul direct cu alte culturi trebuie să-și demonstreze calitatea și atractivitatea²⁶⁶.

Contactul cu multiculturalismul zonelor limitrofe, facilitat de organizatorii Întâlnirilor Bucovinene, lasă urme adânci. În primul rând favorizează crearea unui tip specific de personalitate, deschis față de alte sisteme culturale și concepții²⁶⁷. Reprezentanții diverselor culturi, împărtășindu-și reciproc experiențele, creează un altfel de relație în care „străinul” încetează să mai fie un străin, devenind doar un altul – însă de-al lor, bucovinean.

Participanții la festivalurile bucovinene, prin ieșirile în străinătate și prin contactul cu atmosfera multietnică a acestor meleaguri, uită de stereotipuri și prejudecăți și redescoperă simbolurile din culturile vecinilor, care de multă vreme locuiesc alături. Este o ocazie de inspirație liberă din adevărurile intrinseci ale diferitelor limbi, culturi și tradiții și o oportunitate de a stabili un dialog intercultural. Pe de altă parte, dialogul presupune respectul reciproc al partenerilor, dar mai ales sentimentul propriei valori a fiecărui participant la schimbul de opinii²⁶⁸.

Aceste Întâlniri au o importanță deosebită mai ales în aceste vremuri. Trebuie să recunoaștem influența enormă a globalizării asupra realităților cotidiene. Se schimbă radical sistemul de valori, modul de gândire, concepțiile despre lume. Evenimentele bucovinene sunt în primul rând o ocazie de a întâlni reprezentanții altor țări, care provin de pe meleagurile bucovinene. În această

²⁶⁶ Această teză a fost susținută de J. Szczepeński, care a analizat mecanismele de funcționare ale zonelor culturale limitrofe. Comp. J. Szczepeński, *Kultury pogranicza, „Przegląd Humanistyczny”*, 1990, nr. 10, p. 2.

²⁶⁷ S. Uliasz, *O literaturze kresów i pograniczu kultur. Rozprawy i szkice*, Rzeszów 2001, p. 19.

²⁶⁸ E. Terling, *Głosy w dyskusji [în:] Kresy – pojecie i rzeczywistość*, red. K. Handke, Warszawa 1997, p. 300.

atmosferă se întâlnesc generații diferite, care reprezintă diferite sisteme de valori, aici se formează o nouă comunitate bucovineană, bazată pe experiența de viață a celor mai în vârstă și pe concepția modernă despre lume a tinerilor. Conștientizarea apartenenței la cultura regională este instrumentul de continuitate, de dezvoltare și evoluție a ceea ce numim „bucovinism”. Întâlnirile Bucovinene sunt ceea ce Jerzy Nikitorowicz definea drept educație interculturală.

Organizatorii subliniază că perioada festivalului, plină de cântece și dansuri, de folclorul viu și colorat și de întâlniri unice, este un bun prilej de reflecție asupra valorilor care formează istoria comună a naționalităților din Bucovina. Festivalurile bucovinene constituie o prezentare a sistemului multietnic de valori a Bucovinei, care se manifestă prin înțelegere, respect și toleranță reciprocă în conviețuirea grupurilor etnice.

Dacă unii cercetători definesc aceste meleaguri drept o Europă în miniatură, parafrazând putem spune că Întâlnirile Bucovinene, care au loc în diferite țări, reprezintă Bucovina în miniatură.